

**MINERÁLNÍ VÝŽIVA MASNÉHO SKOTU, VÝZNAMNÉ
PORUCHY MINERÁLNÍHO METABOLIZMU A JEJICH
PREVENCE**

Doc. MVDr. Josef Illek, DrSc., Dipl. ECBHM

VETUNI Brno

Význam chovu masného skotu

- **produkce kvalitního masa**
- **údržba krajiny**
- **využití obtížně přístupných pozemků**

Hereford

Hereford

Aberdeen angus

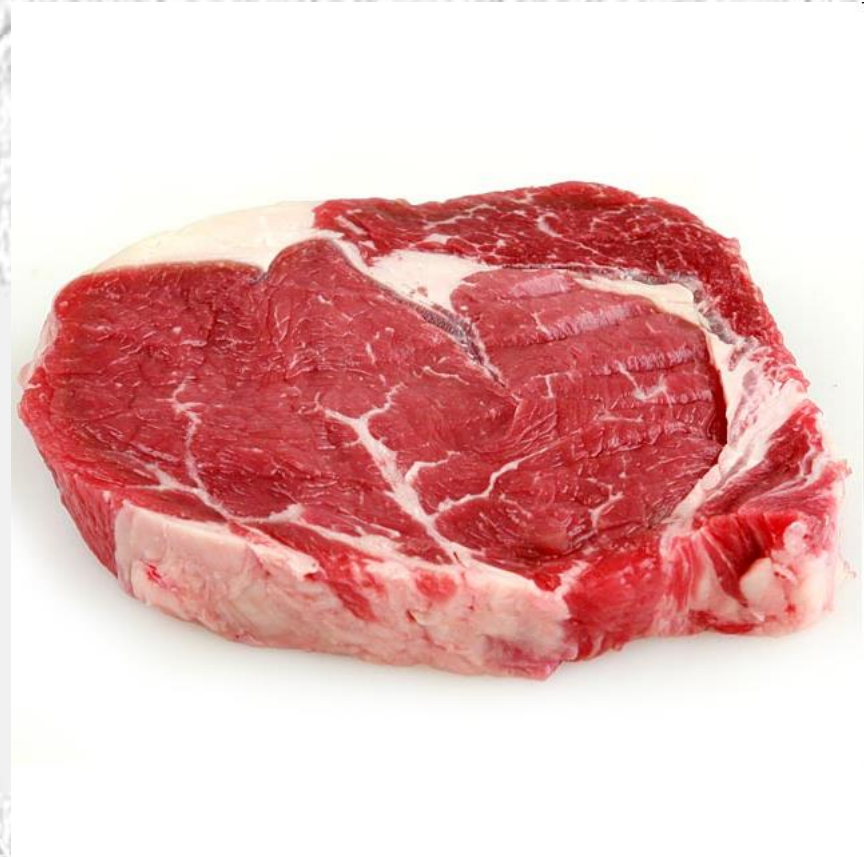

Aberdeen angus

Charolais

Charolais

Limousin

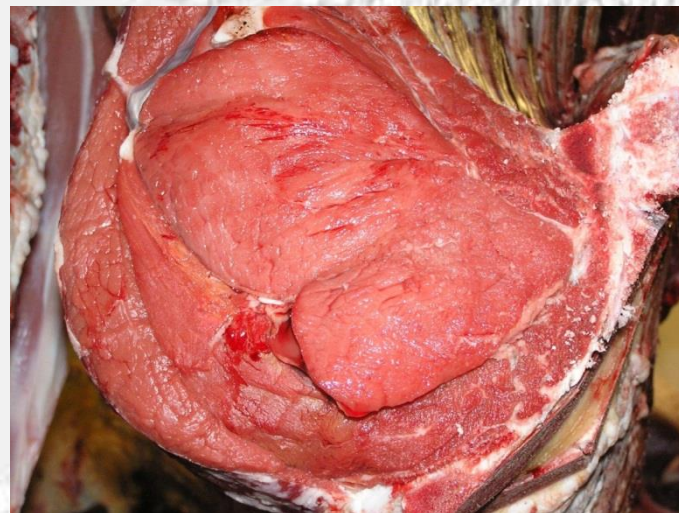
Belgian blue

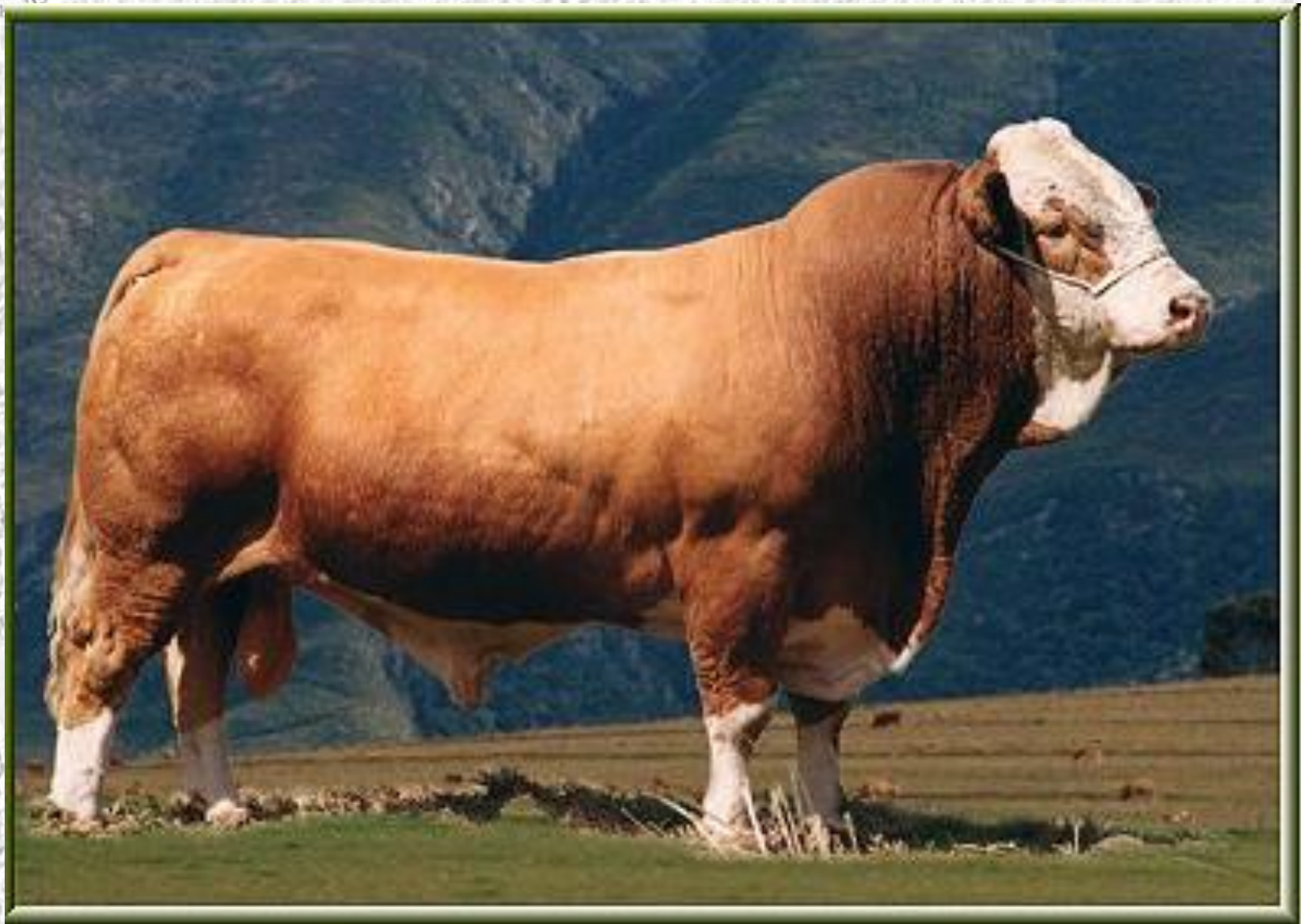
Belgian blue

Simental

Simental

Hovězí maso

- **vyšší koncentrace bílkovin**
- **vyšší koncentrace esenciálních aminokyselin**
- **vyšší koncentrace železa, selenu, zinku a vit. B**
- **vyšší koncentrace omega 3 mastných kyselin**
- **obsahuje konjugovanou kyselinu linolovou**
- **má nižší obsah tuku**

Spotřeba hovězího masa

**Dánsko, Francie, Švédsko,
Itálie, Irsko, Velká Británie,
Belgie**

20 - 28 kg

ČR

8,9 kg

Slovensko, Polsko

6 kg

Maďarsko

3 kg

Základní předpoklady úspěšného chovu masného skotu

- **dobrá plodnost**
- **dlouhověkost krav**
- **dobrá zdravotní stav**
- **vysoká intenzita růstu telat a mladého skotu**

Výživa masného skotu

krávy a jalovice

- **pastva**
- **seno**
- **senáž**
- **sláma**
- **minerální směsi**
- **jadrná krmiva**

Růst telat a jalovic

Hmotnost v kg

– Porodní hmotnost	40 kg
– 2 měsíce	100 kg
– 6 měsíců	220 kg
– 12 měsíců	450 kg
– 15 měsíců	560 kg
– 24 měsíců	600 - 700 kg

Potřeba min. látek pro krávy

Kategorie	březí	březí	Lakt.
<i>Fáze</i>	<i>I. 3-8 týd. a.p</i>	<i>II. 3 týd. a.p.</i>	
Ca %	0,35-0,40	0,40 – 0,45	0,50 – 0,60
P %	0,25 – 0,30	0,25 – 0,30	0,35 – 0,40
Mg %	0,18 – 0,22	0,22 – 0,25	0,25– 0,30
K %	0,7 – 0,8	0,7 – 0,8	0,7 – 0,8
Cu mg/kg suš.	12 - 15	12 - 15	12 - 15
Zn mg/kg suš.	60	60	50
Mn mg/kg suš.	60	60	60
Se mg/kg suš.	0,2	0,3	0,3
I mg/kg suš.	0,5	0,5	0,5

Koncentrace minerálních látek v patevním porostu g/kg sušiny

Ca 1,8 - 3,6

P 1,8- 3,1

Mg 1,1- 2,5

Na 0,15 - 0,7

K 12,8 – 32,5

Koncentrace mikroelementů v patevním porostu mg/kg sušiny

Cu   **4,8 – 8,6**

Zn   **16,1- 52,3**

Mn   **24,3- 68,2**

Se   **0,08 - 0,12**

Koncentrace minerálních látek v MKS(lizech) g/k   mg/kg

Ca   150-170   Cu 2000-300

P   70-80   Zn 10 000-12 000

Mg   120-140   Mn 8 000- 10 000

Na   115-170   Se   30- 80

I   80-200

Výskyt poruch minerálního metabolismu u krav a telat masného skotu v %

Lokalita	A		B		C		D	
	Krávy	Telata	Krávy	Telata	Krávy	Telata	Krávy	Telata
Porucha metabolismu								
Hypokalcémie	8,33	0	0	0	0	0	0	0
Hypofosfatémie	25	0	10	0	0	0	0	0
Hypomagnezémie	25	10	20	30	30	25	30	31,82
Karence manganu	33,33	40	20	40	20	20	40	18,18
Karence mědi	20,83	40	10	10	10	0	10	0
Karence selenu	50	70	40	60	25	40	60	54,55
Karence zinku	8,33	10	10	0	10	10	0	9,09

Vápník

1 – 2 % hmotnosti těla

- **Funkce**

skelet

permeabilita buněčných membrám

nervová dráždivost

kontraktilita svaloviny

aktivita enzymů

imunita

Fosfor

1 – 1,5 % hmotnosti

- **Funkce**

- **skelet**
- **buněčné membrány**
- **fosforylace**
- **přenos energie**
- **makroergní sloučeniny**

Fosfor

- **Funkce**

- **ATP, ADP, AMP, cAMP, kreatin fosfát**
- **nukleové kyseliny**
- **plodnost**
- **fermentační procesy v bachoru**
- **pufrační systém**

Hořčík - Mg

- **funkce**
  - **katalyzátor enzymů**
  - **metabolismus**
  - **imunita**
  - **permeabilita membrán**
  - **nervová dráždivost**
  - **bachorová mikroflóra**

Hořčík - Mg

- **karence - nervové poruchy**
  - **imunosuprese**
  - **pastevní tetanie**

Měď - Cu

- **Funkce - enzymy**
  - pigmenty
  - elastin
  - kolagen
  - kreatin
  - hemoglobin
  - nervová činnost
  - plodnost

Měď - Cu

- **Funkce - enzymy**
  - pigmenty
  - elastin
  - kolagen
  - kreatin
  - hemoglobin
  - nervová činnost
  - plodnost

Měď - Cu

- **Karence** - poruchy pigmentace
  - poruchy plodnosti
  - embryonální mortalita
  - anemie
  - osteoporóza
  - kardiomyopatie

Mangan - Mn

- **Funkce - enzymy**
  - chrupavky
  - skelet
  - oxidoredukční procesy
  - CNS
  - plodnost

Mangan - Mn

- **Karence** - deformace kostí
  - deformace kloubů
  - anestrus
  - embryonální mortalita
  - aborty

Zinek - Zn

- **Funkce - enzymy**
  - **metabolismus**
  - **insulin**
  - **skelet**
  - **chrupavka**
  - **kůže, sliznice**
  - **rohovina paznehtů**
  - **vývoj gonád**
  - **reprodukce**
  - **imunita**

Zinek - Zn

- **Karence - poruchy kůže**
  - **imunosuprese**
  - **hypogonadismus**
  - **poruchy metabolismu**
  - **špatná kvalita rohoviny**

Selen- Se

- **funkce - antioxidant**
  - **imunita**
  - **štítná žláza**
  - **plodnost**
  - **selenoproteiny (GPx, dejodáza, selenoprotein P, selenoprotein W, selenoprotein spermie, thioredoxin reduktáza)**

Selen- Se

- **karence – svalová dystrofie**
  - **poruchy imunity**
  - **kvalita kolostra**
  - **retence placenty**
  - **endometritidy**
  - **ovariální cysty**
  - **kardiomyopatie**

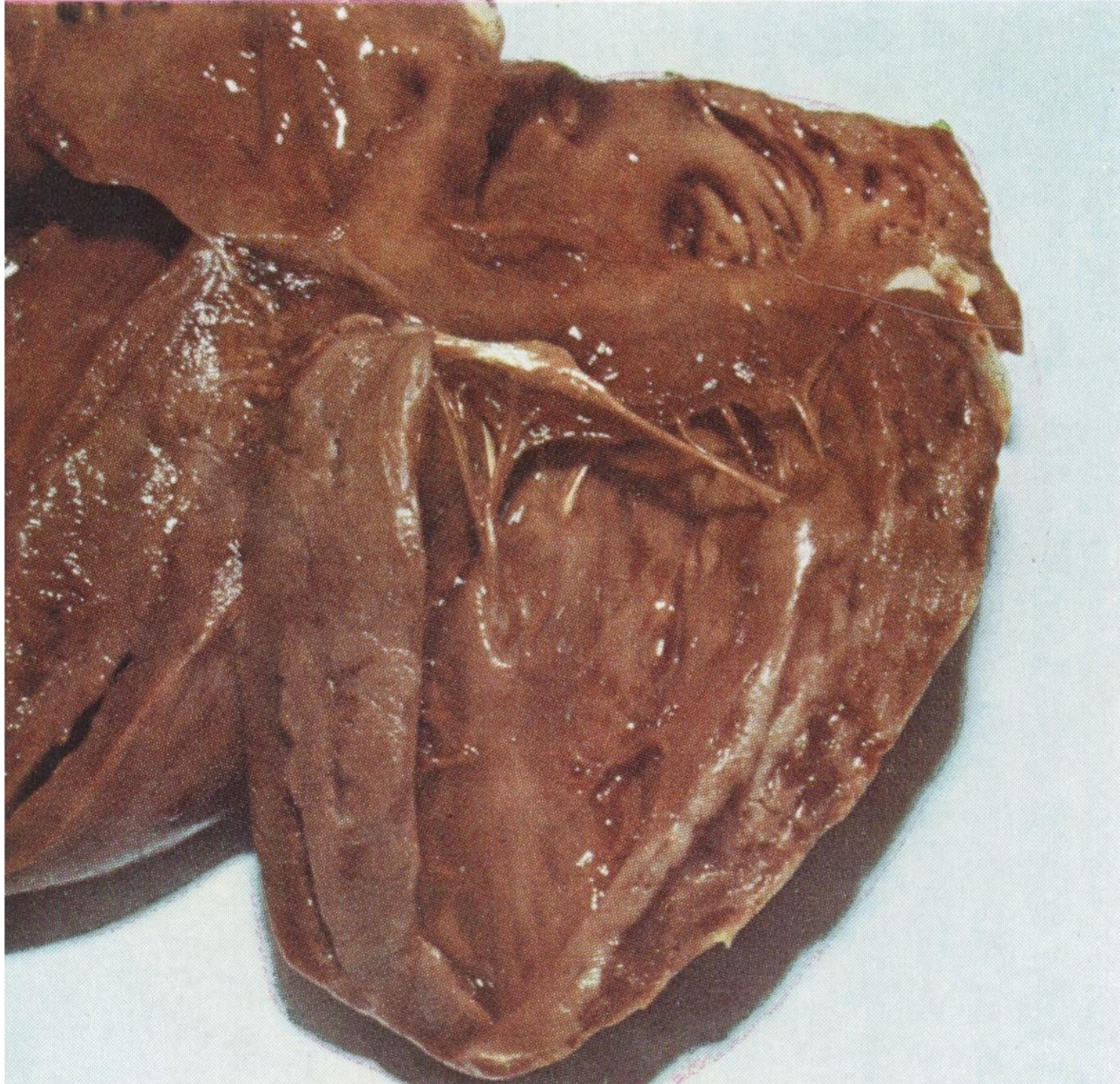

Koncentrace selenu v krvi ug/l

Lokalita	K	T
A	73,58	56,12
B	70,52	66,12
C	88,44	75,22
D	60,32	52,33

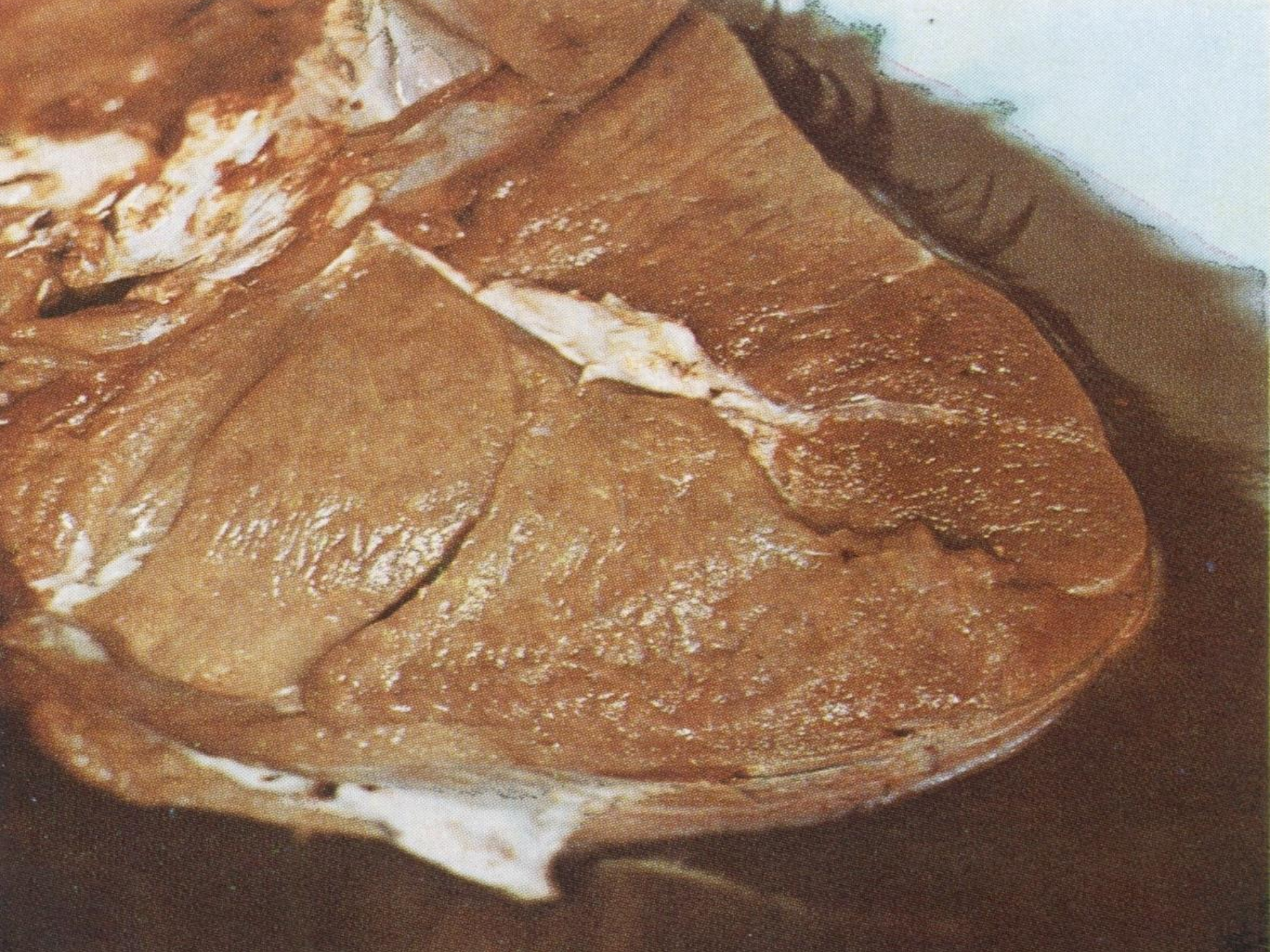

Terapie a prevence

- **Anorganický selen**
  - **Selevit inj. ad us vet.**
  - **Combinal Se**
  - **Seleničitan sodný**
  - **Selenan sodný**
  - **Selenan barnatý**
- **Organický selen**
  - **Selenomethionin**
  - **Selenocystein**
  - **Selenové kvasnice**
  - **Selenové proteináty**

Koncentrace selenu v orgánech $\mu\text{g}/\text{kg}$

		Organická forma	Anorganická forma
játra	X	178,86	154,45
	s	22,12	28,50
ledvina	X	973,83	1178,00
	s	99,81	135,84
svalovina	X	58,88	36,66
	s	10,24	7,13

Management minerální výživy u masného skotu

- 1. Informace o obsahu min. prvků v půdě**
- 2. Botanická skladba pastevního porostu**
- 3. Intenzita hnojení, množství srážek**
- 4. Stanovení min. prvků v pastevním porostu v průběhu pastevního období**
- 5. Předkládání vhodných min. lizů**
- 6. Předkládání sypké formy min. směsí**
- 7. Podávání bolusů , injekční aplikace**

Thank you for attention